

## P 11 – predikce finanční tísně

### Rating a scoring<sup>1, 2</sup>

#### 1. Základní pojmy, historie

- R. – a) standardní označení bonity ekonomických subjektů a současně i  
b) standardní označení pravděpodobnosti, s jakou daný ekonomický subjekt dostojí svým závazkům resp. standardní označení pravděpodobnosti, s jakou budou jednotlivé dluhové instrumenty splaceny.

To vše vede ke stavu, kdy:

- 1) r. je považován za standardizovaný informační zdroj pro rozhodování investorů a
- 2) získal obrovskou důvěru bank, investorů a regulačních orgánů (!!!???)

Jde o celosvětový standard oceňování rizik finančních obchodů a to:

- bankovních i na
- kapitálových trzích.

Pro současnost typické

- a) špatná bonita dlužníků a
- b) nedostatečná schopnost (bank) ocenit kreditní rizika

vedou k nárůstu klasifikovaných (nedobytných) úvěrů v bankovních portfoliích.

To vedlo k novým doporučením pro výpočet kapitálové přiměřenosti, ve kterých rating hraje podstatnou roli.

Nejvýznamnější milníky historie ratingu:

- 1909 John Moody (USA) definuje koncept tří symbolů, dodnes používaný pro definování bonity dlužných cenných papírů
- 1914 vznik první ratingové agentury Moody's Investors Service (MIS)
- 1915 založena historicky druhá ratingová agentura Standard&Poor's.

---

<sup>1</sup> DAŇHEL, J.: *Pojistná teorie*. Professional Publishing, Praha 2005. První vydání. ISBN 80-86419-84-3, str. 226-235

<sup>2</sup> MAJTÁNOVÁ, A.- DAŇHEL, J., - DUCHÁČKOVÁ, E.- KAFKOVÁ, E.: *Poist'ovnictvo – teorie a praxe. Pojišť'ovnictví - Teorie a praxe*. Ekopress, Praha 2006. První vydání. ISBN 80-86929-19-1, str. 233-234

## 2. Poslání ratingu, trh ratingových operací, mechanismus využívání

R. analyzuje:

- a) **fundamentální kvalitu daného ekonomického subjektu, resp.**
- b) **strukturu a fundamentální kvalitu daného emitovaného cenného papíru nebo jiného dluhu.**

**Nejvýznamnější ratingové agentury a jejich podíly na trhu (současný odhad):**

Moody's Investors Service .....	40 %
Standard&Poor's .....	40 %
Fitch .....	16 %
Credit Rating .....	?
IBCA .....	?

Podíl ratingem hodnocených dluhových emisí:

1. USA ..... 95 % (roční přírůstky na úrovni desítek procent)
2. Evropa ..... 85 % (růst trhu nejrychlejší na světě)
3. Asie ..... ?

**Mechanismus využívání r.**

- Obvykle je každá významná světová emise oceněna dvěma (nezávislými) hodnoceními r. agentur.
- Metodiky r. nejsou jednotné (standardizované).
- Nicméně:
  - a. výstupy náročného hodnocení (ratingu) jsou jednoduché a velmi srozumitelné, přičemž
  - b. disponují maximální vypovídající schopností a objektivitou (!!!)

### 3. Základní typy ratingu

#### A) s důrazem na časový horizont

- a) výhledy (přiřazované k r. známám při významných změnách)
- b) krátkodobý r. (do jednoho roku)
- c) dlouhodobý r. (pro závazky se splatností nad 1 rok).

#### B) podle typů hodnocených subjektů

- a) sovereign rating - suverénní rating států
- b) FSR rating (financial strength rating) - rating finanční síly bank
- c) FSR, resp. CPA Rating (Claims Paying Ability Rating) – r. pojišťoven
- d) CRA Fond Scoring – sice **kvantitativní**, avšak **dlouhodobé** hodnocení fondů zhodnotit (bez velkých výkyvů) peníze investorů.

### 4. Scoring (ranking, interní rating)

Obecně a souhrnně označované jako **scoringové metody**.

Definují sice rovněž bonitu, ale s výraznými rozdíly proti ratingu.

#### Základní charakteristiky s.:

- a) kvantitativní hodnocení daného subjektu
- b) určen výhradně pro hodnocení subjektů (ne emise či půjčky)
- c) jednoduchý, průzračný a časově nenáročný mechanismus (do 1 týdne, proti cca 1-2 měsíce u ratingu)
- d) pro krátkodobé a standardní obchody
- e) vychází ze čtyř hlavních skupin či oblastí ukazatelů
  - likvidity
  - rentability
  - zadluženosti a
  - využívání aktiv (aktivity).

## 5. Kategorizace r. agentur a příklad systému hodnocení

Dnes jsou aktuální tři základní schémata dělení r. agentur:

- a) lokální – mezinárodní
- b) všeobecné – specializované
- c) agentury kooperující s emitenty – agentury využívající pouze veřejně dostupných dat

Příklad ratingových hodnocení obsahuje následující Tabulka 11.1.

**Tabulka 11.1 – Příklady hodnocení ratingových agentur (výběr)**

agentura a hodnocení		charakteristika stupně rizika	
<b>Moody's</b>	<b>Standard &amp; Poor's</b>		
dlouho- dobé	krátko- dobé	dlouho- dobé	krátko- dobé
<b>Investiční stupeň</b>			
Aaa	AAA	Dlužník nejvyšší kvality – extrémně silná schopnost plnit finanční závazky.	
Aa1	AA+	Silná schopnost plnit finanční závazky – malý rozdíl v porovnání a AAA	
...	...	.....	
Baa1	BBB+	Dostatečná schopnost plnit finanční závazky, konjunktura a okolí ji však mohou významně ovlivnit.	
Baa2	BBB		
Baa3	BBB-		
....	...	.....	
<b>Spekulativní stupeň</b>			
Ba1	BB+	Tato kategorie má spekulativní elementy – schopnost plnit závazky je zajištěna jen pokud je konjunkturální okolí stabilní.	
Ba2	BB		
Ba3	BB-		
....	....	....	
....	....	....	